

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๘ - ๑๙/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๓๔/๒๕๖๖

เรื่องพิจารณาที่ ๓๕/๒๕๖๖

วันที่ ๑๗ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง { ศาลแรงงานกลาง

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๔๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย” วรรคสอง บัญญัติว่า “กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง” และมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ” วรรคสอง บัญญัติว่า “การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของประเทศ การแข่งขันอย่างเป็นธรรม

การป้องกันหรือขจัดการกีดกันหรือการผูกขาด การคุ้มครองผู้บริโภค การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ เพียงเท่าที่จำเป็น หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น” และวรรคสาม บัญญัติว่า “การตรากฎหมาย เพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพตามวรรคสอง ต้องไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติหรือก้าวก่าย การจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา”

พิจารณาแล้วเห็นว่า คนพิการถือเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา หรือทางประสาทสัมผัสในระยะยาว ด้วยเหตุความบกพร่องดังกล่าวจึงทำให้เกิดการกีดขวางการมีส่วนร่วม ในการปฏิสัมพันธ์กับสังคม ซึ่งรวมถึงการประกอบอาชีพเพื่อหารายได้เลี้ยงชีพด้วย สิทธิของคนพิการ ได้รับการรับรองจากกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities - CRPD) และอนุสัญญาฉบับที่ ๑๕๙ ว่าด้วยการฟื้นฟู สมรรถภาพด้านอาชีพและการจ้างงานสำหรับคนพิการ ค.ศ. ๑๙๘๓ (C159 Vocational Rehabilitation and Employment (Disabled Persons) Convention, 1983) ขององค์การแรงงานระหว่าง ประเทศ (International Labour Organization - ILO) ที่ได้กำหนดให้รัฐภาคีจะต้องให้การรับรอง สิทธิของคนพิการในการทำงานบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ซึ่งรวมถึงการเปิดโอกาสให้คนพิการ มีโอกาสในการประกอบอาชีพและการจ้างงานในตลาดแรงงานและทำงานในสภาพแวดล้อมที่คนพิการ สามารถเข้าถึงได้และห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความพิการในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจ้างงาน ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยได้ลงนามให้สัตยาบันในอนุสัญญาดังกล่าวแล้ว นอกจากนี้สิทธิของ คนพิการยังได้รับการรับรองและคุ้มครองไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ ที่ว่าการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ต่อบุคคลไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องความพิการนั้นจะกระทำมิได้ รวมถึงยังได้มีการประกาศใช้ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองคนพิการ คือ พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้ เนื่องจากคนพิการเป็นทรัพยากรส่วนหนึ่งของประเทศ แต่สภาพของ ความพิการเป็นอุปสรรคในการดำรงชีวิต ในการประกอบอาชีพและในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม และโดยที่สมควรสนับสนุนส่งเสริมให้คนพิการได้มีโอกาสในด้านต่าง ๆ สามารถดำรงชีวิต ประกอบอาชีพ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคมเท่าเทียมกับคนปกติทั่วไป ในการนี้สมควรให้คนพิการได้รับการ คุ้มครอง การสงเคราะห์ การพัฒนา และการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยวิธีการทางการแพทย์ ทางการศึกษา ทางสังคมและการฝึกอาชีพ ตลอดจนแก้ไข้ปัญหาและขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ คนพิการ รวมทั้งให้สังคมมีส่วนร่วมในการเกื้อกูลและฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติดังกล่าวยังคงมีสาระสำคัญและรายละเอียดเกี่ยวกับการสงเคราะห์และการฟื้นฟู สมรรถภาพคนพิการไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน สมควรกำหนดแนวทางและปรับปรุงวิธีการ

ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และความคุ้มครองคนพิการเพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุสภาพทางกายหรือสุขภาพ รวมทั้งให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ตลอดจนให้รัฐต้องสงเคราะห์คนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ จึงเป็นเหตุผลที่ต้องตราพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ขึ้น

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้ให้ความหมายของคำว่า “คนพิการ” ไว้ในมาตรา ๔ โดยให้ความหมายว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่ง ด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป โดยพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้รับรองสิทธิของคนพิการให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ อาทิ การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์ การศึกษาทั่วไปหรือการศึกษาทางเลือก การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ ส่งเสริมให้มีการประกอบอาชีพ การยอมรับและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองอย่างเต็มที่ สำหรับการประกอบอาชีพของคนพิการมีบทบัญญัติที่ส่งเสริมให้คนพิการสามารถประกอบอาชีพทั้งในหน่วยงานของรัฐและในหน่วยงานเอกชน โดยได้บัญญัติหลักเกณฑ์ไว้ในมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ อันเกี่ยวกับการรับคนพิการเข้าทำงานตามลักษณะของงานในอัตราส่วนที่เหมาะสม ซึ่งหากนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่รับคนพิการเข้าทำงาน ให้มีหน้าที่ต้องส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เมื่อส่งเงินเข้ากองทุนดังกล่าวแล้วสามารถมีสิทธิได้รับการยกเว้นภาษีจากเงินที่จ่ายเข้ากองทุนได้ หรือหากในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงาน หรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่รับคนพิการเข้าทำงาน และไม่ประสงค์จะส่งเงินเข้ากองทุนแล้วนั้นอาจจะให้สัมปทานจัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ หรือจัดจ้างเหมาช่วงงานหรือจ้างเหมาบริการ หรือจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ล่ามภาษามือ หรือให้ความช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการก็ได้ด้วยเช่นเดียวกัน

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่

ข้อโต้แย้งที่ว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ เป็นบทบัญญัติที่บังคับเพียงนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่มีได้รับคนพิการ เข้าทำงานตามจำนวนที่กำหนด ต้องส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ แต่หาก หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงานกลับไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับให้ต้องส่งเงิน เข้ากองทุนแต่อย่างใด ทั้งในกรณีหน่วยงานรัฐกฎหมายก็มีได้ระบุว่าอัตราส่วนของลูกจ้างต่อจำนวนคนพิการ ที่จะรับเข้าทำงาน ชัดต่อหลักนิติธรรม เป็นการเพิ่มภาระให้แก่ นายจ้างที่เป็นเอกชนโดยไม่เท่าเทียมกัน เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพการทำงานของคนพิการเกินสมควรแก่เหตุในด้านการทำงานในหน่วยงานของรัฐ กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของคนพิการ และไม่ระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิไว้ อีกทั้ง ไม่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปแต่มุ่งหมายใช้บังคับแก่นายจ้างที่เป็นเอกชนเท่านั้น ชัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ เห็นว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ กำหนดให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐรับคนพิการ เข้าทำงานตามลักษณะของงานในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงาน ของรัฐ ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือ เจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐจะต้องรับคนพิการเข้าทำงาน ซึ่งได้แก่กฎกระทรวง กำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐจะต้องรับเข้าทำงาน และจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งข้อ ๓ และข้อ ๔ กำหนดให้นายจ้างหรือเจ้าของ สถานประกอบการ หรือหน่วยงานของรัฐที่มีลูกจ้างในสถานประกอบการ หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน ของรัฐตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไป ต้องรับคนพิการที่สามารถทำงานได้ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใด ในอัตราส่วน ลูกจ้างหรือผู้ปฏิบัติงานที่มีใช้คนพิการทุกหนึ่งร้อยคนต่อคนพิการหนึ่งคน และเศษของหนึ่งร้อยคน ถ้าเกินห้าสิบคนต้องรับคนพิการเพิ่มอีกหนึ่งคน เห็นได้ว่า กฎกระทรวงดังกล่าวได้กำหนดจำนวน คนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐต้องรับเข้าทำงานต่อจำนวน ลูกจ้างหรือผู้ปฏิบัติงานในอัตราส่วนที่เท่ากัน กล่าวคือลูกจ้างหรือผู้ปฏิบัติงานที่มีใช้คนพิการทุกหนึ่งร้อยคน ต่อคนพิการหนึ่งคน เศษของหนึ่งร้อยคนถ้าเกินห้าสิบคนต้องรับคนพิการเพิ่มอีกหนึ่งคนถือเป็นการรับรอง สิทธิในการประกอบอาชีพของคนพิการที่จะเข้าทำงานในหน่วยงานของรัฐและเอกชนไว้อย่างเท่าเทียมกัน ตามกฎหมายแล้ว

สำหรับนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่รับคนพิการเข้าทำงานในสถานประกอบการ ของตน พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๔ ได้กำหนดให้

นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนั้นต้องส่งเงินเข้ากองทุนในอัตราส่วนที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งเป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นทุนสำหรับการใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ การส่งเสริมและการดำเนินงานด้านการสงเคราะห์ช่วยเหลือคนพิการ การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ การศึกษาและการประกอบอาชีพของคนพิการ รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ โดยมีแหล่งที่มาของรายได้จากหลายทาง อาทิ เงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการรับบริจาค หรือเงินรายได้จากการออกสลากหรือที่ได้มาจากกิจกรรม หรือรายได้จากการขาย ลงทุนหรือหาประโยชน์ของกองทุน หรือเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการส่งเข้ากองทุน รวมถึงเงินที่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาล เป็นต้น โดยเมื่อพิจารณาจากแหล่งที่มาของรายได้ของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแล้วพบว่ากองทุนดังกล่าวมีที่มารายได้จากเงินประเภทหนึ่งที่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาล โดยรัฐบาลต้องจัดสรรให้เพียงพอแก่การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ การที่บทบัญญัติมาตรา ๓๔ บัญญัติให้เฉพาะนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ได้รับคนพิการเข้าทำงาน ให้มีหน้าที่ต้องส่งเงินเข้ากองทุน โดยมีได้บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐต้องมีหน้าที่ส่งเงินเข้ากองทุนด้วยนั้น เนื่องจากแหล่งรายได้ประเภทหนึ่งของกองทุนนั้นมาจากเงินอุดหนุนจากรัฐบาล ที่รัฐบาลมีหน้าที่ต้องจัดสรรให้เพียงพอแก่การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอยู่แล้วตามกฎหมาย ทั้งยังเป็นการจ่ายเงินจากงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งหากกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องส่งเงินเข้ากองทุนในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่รับคนพิการเข้าทำงานตามอัตราส่วนที่กฎหมายกำหนดนั้นอีก จะทำให้เงินจ่ายออกจากงบประมาณแผ่นดินอย่างซ้ำซ้อนกัน โดยที่การจ่ายดังกล่าวนี้มีวัตถุประสงค์เดียวกัน กล่าวคือ เพื่อเป็นทุนสำหรับการใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครองและพัฒนาสมรรถภาพคนพิการ รวมทั้งการส่งเสริมและการสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ นอกจากนี้ หากนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการซึ่งรับคนพิการเข้าทำงานหรือส่งเงินเข้ากองทุน ยังมีสิทธิได้รับยกเว้นภาษีเป็นร้อยละของจำนวนค่าจ้างที่จ่ายให้แก่คนพิการหรือเงินที่ส่งเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๔ วรรคสาม ดังนั้น เมื่อชั่งน้ำหนักระหว่างผลกระทบต่อ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลกับประโยชน์สาธารณะที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายแล้ว พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ หรือไม่

ข้อโต้แย้งที่ว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ เป็นบทบัญญัติที่จัดระเบียบในการประกอบอาชีพเกินความจำเป็น จำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพโดยบีบบังคับให้ผู้ประกอบการรับคนพิการเข้าทำงานหรือให้ส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการโดยไม่ได้คำนึงถึงเหตุผลทางเศรษฐกิจอื่น ๆ เป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อหลักเสรีภาพในการประกอบอาชีพ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ เห็นว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยการรับคนพิการเข้าทำงานในหน่วยงานของรัฐหรือในหน่วยงานเอกชน โดยได้บัญญัติถึงอัตราส่วนในการรับคนพิการเข้าทำงาน มาตรา ๓๔ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยมาตรการในการบังคับกับนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ได้รับคนพิการเข้าทำงานให้มีหน้าที่ต้องส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามอัตราที่กฎหมายกำหนด และมาตรา ๓๕ เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐและนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่รับคนพิการเข้าทำงาน ดังนี้ กรณีที่หนึ่ง หน่วยงานรัฐที่ไม่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ กรณีที่สอง นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่รับคนพิการเข้าทำงานและไม่ประสงค์จะส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๔ โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนั้นอาจให้สัมปทานจัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงานหรือจ้างเหมาบริการด้วยวิธีกรณีพิเศษ ฝึกงาน หรือจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ล่ามภาษามือ หรือให้ความช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด ในการดำเนินการเกี่ยวกับการรับคนพิการเข้าทำงานของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการซึ่งเป็นเอกชนนั้น สามารถดำเนินการได้ใน ๓ กรณี ได้แก่ (๑) รับคนพิการเข้าเป็นลูกจ้างหรือเป็นผู้ปฏิบัติงานตามลักษณะงานในอัตราส่วนที่กฎกระทรวงกำหนด คือ รับลูกจ้างคนพิการหนึ่งคนต่อลูกจ้างหรือผู้ปฏิบัติงานที่มีใช้คนพิการทุกหนึ่งร้อยคนตามมาตรา ๓๓ (๒) หากนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่รับคนพิการเข้าทำงานให้ส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามมาตรา ๓๔ และ (๓) หากนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่รับคนพิการเข้าทำงานและไม่ประสงค์ที่จะส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามมาตรา ๓๔ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนั้นอาจให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงานหรือจ้างเหมาบริการโดยวิธีกรณีพิเศษ ฝึกงาน หรือจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ล่ามภาษามือ หรือให้ความช่วยเหลือ

อื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการก็ได้ตามมาตรา ๓๕ การนี้จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดทางเลือกให้แก่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่จะสามารถเลือกกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งได้ตามที่ตนเห็นสมควรเท่าที่กฎหมายเปิดช่องไว้ให้สามารถปฏิบัติได้ ทั้งเมื่อพิจารณาจากทางเลือกที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ แล้วนั้น จะเห็นว่าบทบัญญัติดังกล่าวมีความมุ่งหมายเพื่อให้คนพิการสามารถประกอบอาชีพ มีรายได้หรือได้รับสิทธิประโยชน์จากสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐให้สามารถดำรงชีพได้เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป และยังเป็น การป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุสภาพร่างกายหรือจิตใจ ถือเป็น การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการให้สามารถมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพได้เสมือนเช่นบุคคลทั่วไป กรณีจึงไม่ถือเป็นการก่อกวนในการประกอบธุรกิจหรือเป็นการบีบบังคับให้ผู้ประกอบการต้องรับคนพิการเข้าทำงาน หรือต้องส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการมากจนเกินความจำเป็นอันจะเป็นการจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ ได้รับรองและคุ้มครองไว้แต่อย่างใด ดังนั้น พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๕ มิได้เป็นบทบัญญัติที่เป็นการจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ